

Raision kaupungin valvontayksikön eläinlääkintähuollon valvontasuunnitelma vuosille 2015-2019,

Päivitys vuodelle 2019

Sisällys

1	JOHDANTO.....	3
2	TOIMINTAYMPÄRISTÖ	4
3	VOIMAVARAT	4
3.1	Henkilöresurssit, vastualueet ja työnjako.....	4
3.2	Henkilökunnan pätevyyden ja osaamisen varmistaminen.....	5
3.3	Yksityinen palveluntarjonta	5
4	TIETOJÄRJESTELMÄT	5
5	YHTEISTYÖ JA VIESTINTÄ.....	6
6	MAKSUT	6
7	VALVONNAN TOIMEENPANO.....	6
7.1	Eläinten terveyden valvonta.....	6
7.1.1	Eläintautivalmius.....	6
7.1.2	Eläintautiepäilyt ja -tapaukset	7
7.1.3	Zoonoosien valvonta	7
7.1.4	Terveysvalvontaohjelmat	7
7.1.5	Muu tautiseuranta.....	8
7.1.6	Eläimistä saatavat sivutuotteet	8
7.1.7	Tuonti ja eläinlääkinnällinen rajatarkastus.....	9
7.1.8	Elävien eläinten ja eläimistä saatavien muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden sisämarkkinakauppa ja vienti	9
7.2	Eläinten hyvinvoinnin valvonta	10
7.2.1	Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus.....	10
7.2.2	Luvan- ja ilmoituksenvaraiseen toimintaan ilman epäilyä kohdistuva tarkastus	11
7.3	Tukivalvonta	11
8	ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUJEN TOIMEENPANO.....	12
8.1	Peruseläinlääkäripalvelu	12
8.2	Tuotantoeläinten terveydenhuolto.....	13
8.3	Kiireellinen eläinlääkäriapu	13
8.4	Laboratoriopalvelut	14
9	LAATU.....	14
10	SEURANTA JA RAPORTOINTI.....	15
10.1	Annettujen määräysten ja kieltojen noudattamisen valvonta.....	15
10.2	VASU-raportointi.....	15
10.3	Muut viranomaisten pyytämät raportit ja tilastot	15
10.4	Eläintaudeista ilmoittaminen	15
10.5	Eläinlääkäripalvelujen käytön tilastointi.....	15
11	OHJAUS.....	16

1 JOHDANTO

Eläinlääkintähuoltolain (765/2009) mukaan kunnalla on velvollisuus järjestää peruseläinlääkäripalvelut virka-aikana kaikille kotieläimille, mikäli palveluita ei yhteistoiminta-alueella ole muuten saatavilla ja hyötyeläimille joka tapauksessa. Lisäksi kunnan on yhteistyössä muiden kuntien kanssa järjestettävä päivystyspalvelu kiireellistä eläinlääkäriapua varten virka-ajan ulkopuolella. Päivystysalueella on oltava keskitetty yhteydenottopalvelu, josta voidaan periä maksu.

Kunnalla on oltava tarpeellinen määrä kunnaneläinlääkäriä virkoja mm. eläintautilain (55/1980), helposti leviävien eläintautien vastustamisesta annetun lain (488/1960), eläinsuojelulain (247/1996), eläinten kuljetuksesta annetun lain (1429/2006) ja eläinten lääkitsemisestä annetun lain (617/1997) valvontaa varten. Nämä valvontatehtävät ovat valtion vastuulla ja valtio korvaa siksi kunnalle niiden suorittamisesta aiheutuneet kustannukset.

Lisäksi kunnan on huolehdittava eläimistä saatavien elintarvikkeiden alkutuotannon terveydellisestä valvonnasta ja muusta elintarviketurvallisuuden valvonnasta siten kuin siitä säädetään elintarvikelaissa (23/2006) tai sen nojalla. Esimerkiksi maidontuotantotilojen, munapakkamojen ja pienteurastamojen valvontaa varten kunnassa on oltava virkaeläinlääkäri.

Eläinlääkintähuoltolaissa edellytetään, että kunta laatii suunnitelman valvontatehtävien hoitamisesta ja järjestämisestä eläinlääkäripalveluista viimeistään kahden vuoden sisällä lain voimaantulosta. Elintarviketurvallisuusvirasto Evira on eläinlääkintähuoltolain mukaisesti julkaissut valtakunnallisen ohjelman eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta sekä kuntien järjestämistä eläinlääkäripalveluista (EHO). Ohjelman tarkoitus on lisätä valvonnan suunnitelmallisuutta, tehokkuutta ja laatua ohjaamalla valvontaviranomaisia suunnitelman laatimisessa. Samalla sillä pyritään varmistamaan, että vastuutahot varaavat riittävät henkilö-ym. resurssit valvontatehtäviin ja eläinlääkäripalveluihin.

Suunnitelma viedään Raision kaupungin ympäristölautakunnan terveystalvontajaoston hyväksyttäväksi aina, kun suunnitelma on päivitetty, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein.

2 TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Raision kaupungin ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat Raision lisäksi Naantali ja Rusko. Yhteistoiminta aloitettiin vuonna 2007.

Raisio	Naantali	Rusko
Asukkaita 24 350.	Asukkaita 18 926.	Asukkaita 6095.
Taajama-aste 99,1 %.	Taajama-aste 86,5 %.	Taajama-aste 79,1 %.
Maapinta-ala n. 49 km ² .	Maapinta-ala 312 km ² .	Maapinta-ala 127 km ²

3 VOIMAVARAT

Vuonna 2017 on laadittu resurssitarpeen kartoitus, josta ilmenee mm. tuotantotilojen ja -eläinten määrät alueella sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa vaativat erityiskohteet.

3.1 Henkilöresurssit, vastualueet ja työnjako

Kunnan on valvontasuunnitelmassaan osoitettava, että yksiköllä on kartoitetun resurssitarpeen täyttämiseen riittävä määrä pätevää henkilökuntaa. Erityistä huomiota on kiinnitettävä siihen, että valvontatehtäviä ei suorita henkilö, joka on kyseiseen valvontakohteeseen kiinteässä asiakkassuhteessa.

Yhteistoiminta-alueella on yksi eläinlääkäri. Lisäksi on puolipäiväinen pieneläinhoitajan toimi, johon aletaan hakea työntekijää vuoden 2019 alussa. Eläinlääkäri hoitaa pääasiassa ajanvarauksia ja muuta puhelinliikennettä, huolehtii klinikan välineistä ja laitteista sekä mahdollisuuksien mukaan avustaa toimenpiteissä. Eläinlääkäriellä on eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinnon lisäksi tarkastuseläinlääkäriin tutkinto ja hygieenikkotutkinto. Kokemusta praktiikasta ja valvontatehtävistä on monen vuoden ajalta. Lisäksi eläinlääkintähuollossa on käytettävissä toimistohenkilön ja atk-palveluiden työpanosta n. 0,2 henkilötyövuotta ja terveystarkastajat osallistuvat tarvittaessa esim. eläinsuojeluvalvontaan.

Eläinlääkintähuolto ja muu ympäristöterveysvalvonta kuuluvat Raision kaupungin organisaatiossa teknisen keskuksen ympäristön- ja rakennusvalvontapalveluihin. Sen johtajana toimii ympäristöpäällikkö, joka on koulutukseltaan filosofian maisteri.

Valvontatehtävien hoitamiseksi eläinlääkintähuoltolain vaatimalla tavalla yhteistoiminta-alueelle on perustettu yhteinen valvontaeläinlääkäri virka Turun kaupungin kanssa. Sopimuksen mukaan Raision osuus on 0,3 htv. Tehtäväkenttänä on eläintautilain, helposti leviävien eläintautien vastustamisesta annetun lain ja eläinsuojelulain nojalla kunnaneläinlääkäreille määrätty valvontatehtävät.

Pieneläinpäivystyksen hoitaa valvontayksikön alueella yksityinen yritys, Evidensia Eläinlääkäripalvelut Oy. Raision henkilötyövuosiin sen vaikutus on 0,2 htv.

Suureläinten päivystysalueiden uudelleen järjestely saatiin valmiiksi toukokuussa 2013 ja Raision päivystysyhteistyökumppaniksi saatiin Uudenkaupungin alue. Yhteistyötä syvennettiin vielä sopimuksella virka-aikana tapahtuvasta sijaistamisesta. Raision kaupungineläinlääkäriin vuosilomien, koulutusten ja äkillisten poissaolojen aikana Uudenkaupungin yksikkö hoitaa Raision alueen kiireelliset asiat (0,36 htv).

3.2 Henkilökunnan pätevyyden ja osaamisen varmistaminen

Valittaessa virkaan tai sijaiseksi uutta eläinlääkärinä yhteistoiminta-alueelle varmistetaan hänen pätevyytensä Evirasta, joka ylläpitää rekisteriä Suomessa laillistetuista ja väliaikaisen ammatinharjoittamisoikeuden saaneista eläinlääkäreistä. Varmistus tehdään puhelimitse tai Eviran ylläpitämän internethakupalvelun kautta osoitteessa:

http://www.evira.fi/portal/fi/evira/asiointi/sahkoinen_asiointi/yleiset/elainkaakarirekisterin_tie_topalvelu

EY:n valvonta-asetuksen N:o 882/2004 mukaan toimivaltaisen viranomaisen on varmistettava, että valvontaa suorittava henkilöstö pysyy ajan tasalla toimivaltansa alalla ja saa säännöllistä lisäkoulutusta tarvittaessa.

Tavoitteena on, että yhteistoiminta-alueen eläinlääkärit osallistuvat täydennyskoulutuksiin 10 päivänä vuodessa Suomen eläinlääkäriliiton suosituksen mukaan.

Koulutuksissa käydään säännöllisesti tarpeen, kiinnostuksen ja erikoistumisen mukaan. Käydystä koulutuksista pidetään kirjaa. Koulutussuunnitelma laaditaan ja se tarkentuu sitä mukaa kun tietoon tulee lisää vuoden aikana järjestettäviä koulutuksia.

3.3 Yksityinen palveluntarjonta

Turun seudulla on useita pieneläinklinikoita; näistä Raisiossa toimii kaksi ja Naantalissa yksi. Lisäksi seudulla on kaksi hevosklinikkaa ja myös yksityisiä hevos- ja tuotantoeläinlääkäreitä. Tuotantoeläinten terveydenhuoltosopimuksia on myös yksityisillä eläinlääkäreillä.

4 TIETOJÄRJESTELMÄT

Yhteistoiminta-alueella on ympäristöterveydenhuollon tiedonhallintaa ja raportointia varten käytössä TerveKuu-ohjelma, jolla tehdään mm. eläinsuojelupäätökset ja tarkastuskertomukset sekä maitohygieniatarkastusten pöytäkirjat. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa varten eläinlääkäreillä on käyttöoikeudet valtakunnalliseen eläintenpitäjärekisteriin. Ympäristöterveydenhuollon keskitetty toiminnanohjaus ja tiedonhallintajärjestelmä VATI otetaan käyttöön tammikuussa 2019, joka korvaa TerveKuu-ohjelman.

Sitä mukaa kuin yleisen eläinrekisterin kehittämishanke etenee Suomessa, tullaan muitakin eläinkohtaisia sovelluksia ottamaan käyttöön. Elävien eläinten ja eläimistä saatavien muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden sisämarkkinakaupassa ja tuonnissa tarvittavia terveystodistuksia ja muuta raportointia varten on käytössä komission ylläpitämä TRACES-järjestelmä. Raision kaupungin eläinklinikalla on käytössä Provet Net-ohjelmisto potilasasiakirjojen hallintaan.

5 YHTEISTYÖ JA VIESTINTÄ

Eläinlääkäri on kiinteässä yhteistyössä aluehallintoviraston ja Eviran kanssa sekä yhteistoiminta-alueen ympäristöterveydenhuollon henkilöstön kanssa. Tarpeen mukaan tehdään yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa kuten esim. johtavan ylilääkärin kanssa zoonosiepäilyissä ja poliisin ja syyttäjäviraston kanssa esim. eläinsuojelutapauksissa.

Neuvonta ja tiedottaminen kuuluvat tärkeänä osana eläinlääkärin työhön. Eläinlääkäri huolehtii tarvittavien tiedotteiden laatimisesta. Kuntalaisille suunnatun informaation kanavia ovat internet, paikallislehdet, alueen radio- ja tv-kanavat sekä erilaiset esitelmätilaisuudet. Internetissä voidaan julkaista viranomaisen yhteystietojen lisäksi mm. valvontasuunnitelma ja raportti sen toteutumisesta sekä erilaisia ohjeita, tiedotteita, tilastotietoja yms. Erityistilanteissa noudatetaan Raision kaupungin kriisiviestintäohjetta.

Eläinlääkäri tekee yhteistyötä päivystysalueen muiden eläinlääkäreiden kanssa. Eläinlääkärin yhteystiedot ja muuta tietoa toiminnasta sekä päivystyspuhelinnumero löytyvät internetistä Raision kaupungin sivuilta.

6 MAKSUT

Raision kaupungin eläinklinikalla on käytössä klinikkamaksu (15 €). Röntgenkuvauksista peritään röntgenmaksu (20 - 60 €). Päivystysaikana ylläpidettävästä keskitetystä yhteydenotopalvelusta peritään asiakkailta maksu, joka on pieneläinpäivystysnumerossa 0,5 €/min + ppm ja hyötyeläin- ja hevospäivystysnumerossa 0,7 €/min + ppm.

Yhteistoiminta-alueella ei ole käytössä hyötyeläinten hoidossa matkakulujen subventioita.

7 VALVONNAN TOIMEENPANO

7.1 Eläinten terveyden valvonta

7.1.1 Eläintautivalmius

Varautuminen helposti leviävien eläintautien leviämisen uhkaan on keskeinen osa eläinten terveyden valvontaa. Kunnaneläinlääkäri huolehtii eläintautilain ja sen nojalla annettujen säännösten täytäntöönpanosta ja noudattamisen valvonnasta kunnan alueella. Kunnan on huolehdittava kunnaneläinlääkärille eläintautilaissa ja helposti leviävien eläintautien vastustamisesta annetussa laissa säädettyjen, tai näiden lakien nojalla määrättyjen valvontatehtävien hoidon edellytysten järjestämisestä.

Lounais-Suomen aluehallintoviraston Turun toimipaikka vastaa alueensa eläintautivalmiudesta ja osallistuu tautitilanteiden hoitoon vakavissa eläintautitilanteissa apunaan erityiskoulutuksen saaneet valmiuseläinlääkärit. Ensisijassa taudinpurkaukset hoidetaan näiden voimin, mutta laajoissa epidemioissa läänineläinlääkäri voi määrätä kunnaneläinlääkäreitä mukaan työhön.

Yhteistoiminta-alueella eläintautivalmiuden ylläpidosta ja suunnittelusta vastaa alueen valvontaeläinlääkäri. Raision kaupungineläinlääkäri on tarvittaessa käytettävissä eläintautitilanteissa. Sijaisjärjestelyistä sovitaan alueen yksityisten eläinlääkäreiden ja/tai Uudenkaupungin yksikön kanssa. Kaupungineläinlääkäri käy AVI:n järjestämissä työkokouksissa ja koulutuksissa säännöllisesti.

7.1.2 Eläintautiepäilyt ja -tapaukset

Tarttuvat eläntaudit jaetaan lakisääteisesti vastustettaviin, ja muihin tarttuviin eläintauteihin. Lakisääteisesti vastustettavat eläntaudit jaetaan edelleen helposti leviäviin, vaarallisiin ja valvottaviin eläintauteihin. Eläntautien ilmoittamisesta on säädetty Maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintä- ja elintarvikeosaston päätöksellä 1346/1995, jossa on myös lueteltu mihin ryhmään mikäkin tauti kuuluu.

Jos kunnaneläinlääkäri epäilee tai toteaa eläimen sairastavan helposti leviävää tai vaarallista eläntautia taikka vastaanottaa toiselta eläinlääkäriltä em. päätöksen mukaisen ilmoituksen, on hänen ilmoitettava asiasta välittömästi läänineläinlääkärille, tai jollei hän tavoita läänineläinlääkärää, Elintarviketurvallisuusvirastolle. Ilmoitus on tehtävä välittömästi myös virka-ajan ulkopuolella.

Jos epäilty tai todettu tauti on em. päätöksen liitteessä 3 tai 4 tarkoitettu valvottava eläntauti tai liitteessä 5 tarkoitettu tauti, on vastaava ilmoitus tehtävä viimeistään seuraavana arkipäivänä.

Em. päätöksen liitteessä 6 tarkoitetuista tarttuvista eläintaudeista ja muista kuin tarttuvista eläintaudeista ilmoitetaan päätöksen 8 § 1 ja 2 momentissa tarkoitettussa kuukausi-ilmoituksessa.

Ilmoitukset tekee yhteistoiminta-alueella kukin eläinlääkäri toteamiensa tai epäilemiensä tai muuten tietoon saamiensa tautien osalta.

7.1.3 Zoonoosien valvonta

Kunnaneläinlääkäri ilmoittaa toteamistaan liitteessä 7 tarkoitetuista zoonooseista viimeistään seuraavana arkipäivänä tartuntatautien torjunnasta vastaavalle terveyskeskuksen lääkärille. Yhteistoiminta-alueella tämä on johtava ylilääkäri (Naantali, Raisio) ja ilmoituksen tekee se eläinlääkäreistä, joka taudin on todennut.

7.1.4 Terveysvalvontaohjelmat

Joillekin lakisääteisesti vastustettaville eläintaudeille on erillislainsäädännöllä säädetty terveysvalvonnan vähimmäistasosta. Kana-, broileri- ja kalkkunaparvia, uudistuseläimiä tuottavia sikaloita ja keinosiemennyssonneja tai raakamaitoa tuottavia nautojen pitopaikkoja koskee pakollinen salmonellavalvonta. Pitopaikat voivat liittyä vapaaehtoiseen terveysvalvontaan lampaiden ja vuohien maedi-visnan sekä scrapien varalta, tarhattujen hirvieläinten tuberkuloosin tai kalojen BKD:n varalta. (Vna 838/2013). Myös siipikarjan vientilaitoksilla on toteutettava erillistä terveysvalvonta- ja näytteenotto-ohjelmaa.

Resurssitarpeen kartoitus- liitteessä on mainittu terveystarkastusohjelmiin kuuluvien tilojen lukumäärät yhteistoiminta-alueella. Terveystarkastusohjelmiin liittyy säännöllinen käynti pito- paikoissa ja näytteenotto. Eläinlääkärit pitävät kirjaa terveystarkastusohjelmiin kuuluvista ti- loista ja hallinnoivat niihin liittyviä asiakirjoja. Tarkastuspöytäkirjat, näytetulokset ja annetut terveystodistukset arkistoidaan aihekokonaisuuden mukaisesti mappeihin. Tarkastuskohteet on myös luetteloidu taulukkoon, johon on merkitty kohteiden vaadittu käyntitiheys ja jossa voi- daan suunnitella vuoden tarkastuskäyntiaikatauluja.

Vesiviljelylaitosten terveystarkastuksessa otetaan huomioon se, että tautiriskiä lisää perkaamo- jen sijainti alle 5 km säteellä laitoksesta. Näillä laitoksilla näytteet otetaan joka vuosi.

Salmonellatarkastusohjelman osalta eläinlääkäri seuraa toimijan toteuttaman näytteenoton säästönsä mukaisesti ja hallinnoi parvissa toimitettuja saapumisilmoituksia sekä huolehtii omalta osaltaan pakolliseen terveystarkastukseen liittyvien tilakäyntien toteutumisesta. Eläinlää- käri välittää terveystarkastuksesta saadut tiedot aluehallintovirastolle.

BSE-tarkastusta varten on tiloilla omaan käyttöön teurastettavista yli 72 kuukauden ikäisistä naudoista tehtävä ilmoitus eläinlääkärille ja lähetettävä aivorunkonäytteet tutkittavaksi BSE:n varalta. Eläinlääkäri seuraa näytteenoton toteutumista joko ilmoitusten perusteella tai erikseen tarkastuskäynneillä.

Raision yhteistoiminta-alueella ei ole hevosten alkionsiirtoa tekeviä keinosiemennysasemia. Raisiossa ei tiedetä olevan myöskään kyyhkyslakkoja.

Jos havaitaan, että terveystarkastusohjelmaa ei ole toteutettu säästönsä mukaisesti, ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin aluehallintoviraston ohjeiden mukaan.

7.1.5 Muu tautiseuranta

Evira pyytää vuosittain erillisen suunnitelman mukaan erilaisten tautien seuranta- näytteiden ottamista aluehallintovirastoilta, jotka puolestaan määräävät kunnaneläinlääkärit ottamaan näytteet. Tällaisia erikseen pyydettyjä seuranta- näytteitä otetaan esimerkiksi lintuinfluenssan varalta.

7.1.6 Eläimistä saatavat sivutuotteet

Sivutuotteet ovat eläimistä saatavia elintarvikkeeksi kelpaamattomia eläinjätteitä, joiden ke- räämistä ja käsittelyä valvotaan eläintautien leviämisen estämiseksi eläimiin ja ihmisiin. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa eläimistä saatavien sivutuotteiden hävittämisestä syrjäi- sillä alueilla sekä kuolleiden lemmikkieläinten hävittämisestä 1374/2004 on määritelty ns. syrjäiset alueet, joilla on mahdollista hävittää tiettyjä sivutuotteita hautaamalla niitä maahan.

Raision, Naantalien ja Ruskon kunnat kuuluvat syrjäiseen alueeseen ainoastaan lemmikkien, hevosten, kuolleena syntyneiden eläinten ja alkuperätilalla omaan käyttöön teurastettujen eläinten sivutuotteiden osalta. Märehtijöiden, sikojen ja siipikarjan raatojen osalta yhteisoi- minta-alue kuuluu keräilypiiriin.

Sivutuotteiden hautaamista yhteistoiminta-alueella valvoo eläinlääkäri. Sivutuotteita hautaa- malla hävittävän on ennen hautaamista tehtävä kirjallinen ilmoitus hautaamisesta eläinlääkä-

rille ja pidettävä kirjaa mm. sivutuotteiden määristä, eläinlajeista, hautauspaikoista ja päivämääristä. Tarvittaessa eläinlääkäri tarkastaa sivutuotteet ja niiden hautaamiseen käytettävän paikan ja laitteet. Hautausilmoitukset eläinlääkäri raportoi aluehallintovirastoon Eviran laatimalla lomakkeella seuraavan vuoden alussa.

Tiettyjä käsittelemättömiä sivutuotteita voidaan tietyin ehdoin käyttää haaskana. Haaskapaikan aloitusilmoitukset ja haaskanpitäjät rekisteröidään haaskarekisteriin ja jokaisesta haaskan käyttökerrasta on tehtävä käyttöilmoitus kunnaneläinlääkärille. Tavoitteena on, että haaskapaikat tarkastetaan ainakin kerran vuodessa. Mikäli haaska-aineksessa on tautiriski tai lääkejäämiä, eläinlääkäri kieltää sen käytön. Raision yhteistoiminta-alueella ilmoituksia haaskojen pitäjistä ei ole vielä tullut.

Raision alueella ei ole sivutuotteita käsitteleviä laitoksia.

Sivutuotelaki on muuttumassa. Lakiluonnoksen mukaan Evira laatii valtakunnallisen valvontasuunnitelman ja AVI ohjaa suunnitelman toteuttamista alueellaan. EHO päivitetään sivutuotteiden valvonnan osalta lain valmistuttua.

7.1.7 Tuonti ja eläinlääkinnällinen rajatarkastus

Tilanteissa, joissa aluehallintovirasto ilmoittaa, että paikkakunnalle saapuu kolmansista maista eläin- tai tuote-eriä, joissa on syytä epäillä eläintautiriskiä tai jos epäillään, että eläin- tai tuote-erä on tuotu maahan laittomasti, kunnaneläinlääkäri voi läänineläinlääkärin määräyksensä tehdä tarvittavat asiakirja- ja eläin- tai tuote-erätarkastukset aluehallintoviraston ja Eviran ohjeistuksen mukaisesti. Tarkastuksen tuloksista raportoidaan välittömästi aluehallintovirastoon ja Eviraan.

Tulli ja rajaeläinlääkäri valvovat lemmikkieläinten maahantuontia ja ilmoittavat laittomasti maahan tuoduista eläimistä läänineläinlääkärille, joka tekee tarvittavan päätöksen eläimen palautuksesta tai lopetuksesta. Samoin menetellään myös, jos tieto laittomasta maahantuonnista tulee tietoon myöhemmin.

7.1.8 Elävien eläinten ja eläimistä saatavien muiden tuotteiden kuin elintarvikkeiden sisämarkkinakauppa ja vienti

Kunnaneläinlääkäri pitää kirjaa aluehallintovirastosta tai Evirasta saamistaan rekisteröityneiden sisämarkkinakaupan tuojien ja viejien sekä tuontilupien tiedoista. Epäselvissä tapauksissa käännetään läänineläinlääkärin tai Eviran puoleen. Tuontierä ei hyväksytä eikä vientierä saa lähetä, jollei virkaeläinlääkäri ole täysin varma ehtojen täyttymisestä.

Sisämarkkinatuonti

Aluehallintovirastosta saadut sisämarkkinatuonnin ennakoilmoitukset valvontaeläinlääkäri kirjaa tietojärjestelmään. Tarkastamistaan tuontieristä hän raportoi TRACES-järjestelmän kautta täyttämällä terveystodistuksen valvonta- eli III-osion.

Hyläytyistä eristä ilmoitetaan Eviraan. Tällaisista toimenpiteistä päättäminen edellyttää yhteydenpitoa myös lähettäjämään viranomaisiin.

Annettujen määräysten toteutuminen seurataan aina, esim. varmistamalla että eläimet on palautettu alkuperämaahan tai ne on lopetettu. Seuranta tapahtuu esim. pyytämällä virka-apua tullilta ja tekemällä yhteistyötä alkuperämaan viranomaisten kanssa.

Sisämarkkinavienti

Eläviä eläimiä vietäessä viejän on ensin rekisteröidyttävä TRACES-järjestelmään organisaatioksi, minkä jälkeen eläinlääkäri tekee ohjelmaan terveystodistuksen, joka lähetetään sähköisesti tuontimaan viranomaisille ja/tai tulostetaan paperiversiona eläimen tai eläimistä saatavien tuotteiden mukaan.

Vienti EU:n ulkopuolisiin maihin

Viejä pyytää virkaeläinlääkäriltä tarkastusta ja selvittää vientiehdot kohdemaasta tai Evirasta. Tarkastuksesta ja vientitodistuksesta peritään maksu.

7.2 Eläinten hyvinvoinnin valvonta

Eläinten hyvinvoinnin valvonnalla tarkoitetaan eläinsuojelulain, eläinkuljetuslain ja eläinkuljetusasetuksen sekä niiden nojalla annettujen säädösten perusteella tehtävää eläinsuojeluvalvontaa. Alueellisten ja paikallisten eläinsuojeluviranomaisten tehtävänä on valvoa, että eläimiä hoidetaan, kohdellaan, käytetään ja kuljetetaan eläinsuojelusäädösten mukaisesti. Kunnissa eläinsuojeluviranomaisia ovat valvontaeläinlääkärit, kunnaneläinlääkärit, terveystarkastajat ja poliisi. Raisiossa eläinten hyvinvoinnin valvontaa tekee pääsääntöisesti valvontaeläinlääkäri.

7.2.1 Epäilyyn perustuva eläinsuojelutarkastus

Eläinten huonosta kohtelusta tai hoidosta huolestuneet kuntalaiset tekevät ilmoituksen kunnaneläinlääkärille, joka kirjaa ilmoituksen eläinsuojelukansioon tai tietojärjestelmään.

Jos on aihetta epäillä eläinsuojelulain vastaista menettelyä, eläinlääkäri tekee kohteeseen eläinsuojelutarkastuksen. Tarkastuskäynnit pyritään tekemään niin, että mukana on aina lisäksi terveystarkastaja, poliisi tai aluehallintoviranomaisen valtuuttama eläinsuojeluvalvoja. Tarkastuksessa voidaan tarkastaa eläin, sen pitopaikka sekä eläintä varten tarkoitetut ravinto, juotava, varusteet ja välineet.

Jos tarkastuksessa havaitaan, että eläinten suojelusta annettuja säädöksiä on rikottu, ryhdytään tarvittaviin pakkotoimiin. Tällaisia ovat eläinsuojelulain 42 §:ssä tarkoitetut kiellot ja määräykset ja 44 §:ssä tarkoitetut kiireelliset toimenpiteet, kuten hoidon hankkiminen tai, jos se ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista jopa eläimen lopettaminen eläinsuojelullisista syistä. Ennen pakkotoimiin ryhtymistä eläimen omistajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi, mutta 44 §:n kiireellisissä toimenpiteissä vain, jos omistaja on viivytyksettä tavattavissa.

Määräyksiä tai kieltoja annettaessa niiden toteuttamiselle on asetettava määräaika, minkä umpeuduttua tehdään uusi tarkastus. Jos uusintatarkastuksella todetaan, ettei kieltoja tai mää-

räyksiä ole noudatettu, annetaan tilanteesta riippuen uusi määräaika tai pyydetään aluehallintovirastoa tehostamaan annettua määräystä tai kieltoa uhkasakolla tai teettämisuhalla.

Tarkastuksesta tehdään aina kirjallinen tarkastuskertomus, joka lähetetään eläimen omistajalle tiedoksi. Jos eläinsuojelulainsäädännön vastaista toimintaa on todettu, tehdään kirjallinen eläinsuojelupäätös, joka lähetetään valitusosoituksineen eläimen omistajalle tiedoksi todisteellisesti (saantitodistus, asiakirjan toimittaminen henkilökohtaisesti tai haastemiehen välityksellä). Asiakirjat tallennetaan tietojärjestelmiin ja lisäksi paperiversiona eläinlääkärin eläinsuojelukansioon. Kopiot tarkastuskertomuksista ja eläinsuojelupäätöksistä lähetetään aina aluehallintovirastoon.

Aina kun tarkastuksessa on todettu eläinsuojeluvirastoiksi rikotun, lähetetään eläinsuojelupäätöksen kopio ja mahdolliset valokuvat tai muu aineisto poliisille rikostutkintaa varten. Tarvittaessa voidaan poliisin tutkijapartio myös pyytää paikalle jo tarkastuksen yhteydessä.

Erityisen vaikeissa tai pitkittyneissä tapauksissa vastuu eläinsuojelutarkastuksesta ja päätöksestä voidaan eläinlääkärin pyynnöstä siirtää läänineläinlääkärille. Tätä harkitaan esim. tilanteissa, joissa eläimen omistaja ei ole noudattanut hänelle toistuvasti annettuja kieltoja tai määräyksiä, ja kieltoa tai määräystä on tarvetta tehostaa uhkasakolla tai teettämisuhalla tai tarkastuskohteessa on useita eläimiä, joiden osalta on tarve ryhtyä eläinsuojelulain 44 §:n mukaisiin välittömiin toimenpiteisiin eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi.

7.2.2 Luvan- ja ilmoituksenvaraiseen toimintaan ilman epäilyä kohdistuva tarkastus

Tarkastuksia voidaan tehdä myös ilman epäilyä eläinsuojelulain rikkomisesta sellaisiin paikkoihin, joissa toiminta edellyttää eläinsuojelulaissa tarkoitetun luvan hakemista aluehallintovirastolta tai ilmoituksen tekemistä aluehallintovirastolle. Tällaisia paikkoja ovat esimerkiksi eläinkaupat, pieneläinlaitokset, suuret kennelit sekä ravi- ja ratsastustallit. Myös eläinkilpailuihin ja muihin vastaaviin tilaisuuksiin voidaan tehdä tarkastuksia ilman epäilyä.

Resurssitarpeen kartoituksessa on lueteltu yhteistoiminta-alueella olevat ilmoituksenvaraiset kohteet. Tavoitteena on tarkastaa niiden toiminta vuosittain. Tarkastuksista vastaa valvontaeläinlääkäri, joka raportoi tarkastusten tulokset aluehallintovirastoon.

7.3 Tukivalvonta

Perustarkastuksista, joissa havaitaan mahdollisia aluehallintoviraston vastuulle kuuluvia EU:n täydentävien ehtojen indikaattorien laiminlyöntejä, lähetetään tarkastuspöytäkirja aluehallintovirastoon mahdollisimman pian tarkastuksen tekemisen jälkeen.

8 ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUJEN TOIMEENPANO

8.1 Peruseläinlääkäripalvelu

Peruseläinlääkäripalvelulla tarkoitetaan eläinlääkäripalvelua, joka annetaan eläinlääketieteelliseen yleistutkimukseen tai kliiniseen tutkimukseen perustuen tavanomaisissa vastaanottotiloissa tai eläinsuojissa.

Eläinlääkintähuoltolain perustelujen mukaan peruseläinlääkäripalveluja ovat eläimistä ihmisiin tarttuvien tautien ennaltaehkäisemiseksi tarpeelliset sekä tuotantotaloudellisesti, epidemiologisesti tai eläinsuojelullisesti perusteltavissa olevat eläinlääkäripalvelut.

Yhteistoiminta-alueella on kaksi eläinlääkärin toimipistettä: Eläinklinikka osoitteessa Kapontie 4, Raisio ja eläinlääkärin toimistohuone osoitteessa Nallinkatu 2, Raisio. Raision kaupungin eläinklinikalla työskentelee eläinlääkäri ja pieneläinhoitaja.

Eläinklinikan yhteispinta-ala on 215 m² ja ne käsittävät odotushuoneen, vastaanottohuoneet, leikkaushuoneen, laboratorihuoneen, röntgenhuoneen, sosiaalitalan/keittiön, asiakas WC:n, henkilökunnan WC:n ja suihkutilat sekä varastotiloja ja yhden auton lämpimän autotallin.

Varustukseen kuuluu mm. röntgenlaite ja digitaalinen kuvantamislaitte, (ultraäänilaitte), autoklaavi, mikroskooppi, sentrifugi, eläinvaaka, hammaskivenpoistolaite, kolme jääkaappia, pakastin, pyykinpesukone, kuivausrumpu ja – kuivauskaappi, tarvittavat leikkaus- ym. instrumentit ja muut tavanomaiset eläinlääkäripraktiikassa tarvittavat välineet. Suurelänpraktiikkaa varten on lisäksi mm. pulttipistooli, synnytysapuun tarvittavat välineet, hevosen hammasvälineet ja embryotomiavälineet. Osan varustuksesta omistaa kaupunki ja osa on eläinlääkäreiden omistuksessa.

Klinikka on avoinna sopimuksen mukaan klo 8.30 - 16:00 välillä ja ajanvarauksen voi tuona aikana tehdä numerosta (02) 4343759 tai erikseen sovittuna puhelinaikana. Osan ajanvarauksista voi tehdä myös netissä. Klinikka tarjoaa normaalit peruseläinlääkäripalvelut, kuten rokotukset, lopetukset, tunnistusmerkinnät ja erilaiset terveystodistukset sekä mahdollisuuden hammashoitoihin ja laboratorio- ja röntgentutkimuksiin. Kirurgia, esim. kastrootiot, kohdunpoistot ja kasvainten poistot, kuuluu myös tarjottavien palveluiden piiriin. Sen kautta voi myös toimittaa kuolleen tai lopetetun lemmikkieläimen tuhkattavaksi pieneläinkrematorioon.

Raision alueella praktiikka on selkeästi pieneläinpainotteista. Pieneläinkäyntejä on klinikalla vuosittain noin 1300. Maatiloille käyntejä tehdään 4 - 10 kpl. Tiläkäyntejä ja hevosten sairauskäyntejä tekevät myös alueen yksityiset eläinlääkärit.

Peruseläinlääkäripalvelujen saatavuus yhteistoiminta-alueella on yleensä riittävän hyvä. Satunnaisesti on tilanteita, että eläinlääkäri on poissa, jolloin kunnan järjestämää palvelua ei ole tarjolla. Tällaisia tilanteita varten on tehty sopimus Uudenkaupungin yhteistoiminta-alueen eläinlääkintähuollon kanssa. Sopimuksen mukaan Uudenkaupungin eläinlääkäreillä on valtuudet ja velvollisuus hoitaa Raision yhteistoiminta-alueen eläimiä näinä ennalta sovittuina ajankohtina.

8.2 Tuotantoeläinten terveydenhuolto

Eläinlääkäri vastaa alueidensa tuotantoeläinten terveydenhuollon palvelujen saatavuudesta osana peruseläinlääkäripalvelua. Tällä hetkellä Suomessa on olemassa valtakunnallinen terveydenhuolto-ohjelma sioille (Sikava) ja naudoille (Naseva). Nämä ohjelmat ovat vapaaehtoisia ja edellyttävät terveydenhuoltosopimuksen solmimista eläinlääkäriin kanssa.

Ohjelmiin kuuluvilla terveydenhuoltokäynneillä eläinlääkäri havainnoi eläinten olosuhteet ja terveydentilan. Lisäksi merkittävimmät hoitorutiinit ja tuotannon kannalta kriittiset pisteet käydään läpi. Terveydenhuoltosuunnitelman toteutuminen, tilan lääkekirjanpito ja kirjanpito eläinten poistojen ja sairastuvuuden syistä sekä tuotantotilan toimet tarttuvilta eläintaudeilta suojautumiseksi käydään myös läpi.

Terveydenhuoltosopimuksen solmiminen on edellytyksenä eläinten hyvinvointituen saamiselle. Todennäköisesti hyvinvointituen merkitys tulee jatkossa kasvamaan tuotantoeläintilojen saamien tukimuotojen joukossa. Myös esim. teurastamojen kanssa solmitut, usein taloudellisesti merkittävät tuotantosopimukset, edellyttävät terveydenhuoltosopimuksen solmimista. On myös selvää, että terveydenhuoltoon tehdyt panostukset, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin lisääntymisen kautta, parantavat tilojen taloudellista tulosta. Näistä syistä on odotettavissa, että terveydenhuollon palvelujen kysyntä tulevaisuudessa kasvaa.

Raision yhteistoiminta-alueen kotieläintiloista monet ovat solmineet terveydenhuoltosopimukset jo kauan aikaa sitten entisten aluejakojen mukaisten eläinlääkäreiden kanssa, eivätkä tietenkään halua vaihtaa pitkän yhteistyön jälkeen. Tämän takia resurssit riittävät tällä hetkellä halukkaiden tilojen terveydenhuollon toteuttamiseen. Mikäli kysyntää tulee enemmän, aiheuttaa se haastetta aikataulujen uudelleen järjestämisessä.

8.3 Kiireellinen eläinlääkäriapu

Kunnan on järjestettävä kiireellistä eläinlääkäriapua kaikkia alueellaan olevia kotieläimiä varten kaikkina vuorokauden aikoina. Kiireellisellä eläinlääkäriavulla tarkoitetaan äkillisesti ja vakavasti sairastuneen tai vahingoittuneen eläimen eläinlääketieteellistä yleistutkimusta tai kliinistä tutkimusta, ensiavun luonteisia hoitotoimenpiteitä ja eläimen lopettamista eläinsuojellullisin perustein.

Virka-aikana kiireellistä eläinlääkäriapua on saatavissa soittamalla joko eläinklinikan numeroon tai eläinlääkäriin matkapuhelinnumeroon. Matkapuhelimeen voi tarvittaessa jättää yhteydenottoopyynnön. On tilanteita, jolloin eläinlääkäri ei ole paikalla esim. tarkastuskäynnit, koulutus, vuosiloma tai äkilliset sairastumiset. Tällöin ohjataan asiakkaat Uudenkaupungin eläinlääkäreille. Pieneläinasiakkaille on alueella myös useita yksityisiä eläinklinikoita.

Virka-ajan ulkopuolella tarvittavaa kiireellistä eläinlääkäriapua varten kunnan on järjestettävä päivystyspalvelu yhteistoiminnassa muiden kuntien kanssa yhtä tai useampaa seutu- tai maakuntaa vastaavalla päivystysalueella. Päivystysaluetta varten on järjestettävä keskitetty palvelu yhteydenottoja varten. Eläinlääkintähuoltolaki edellyttää lisäksi päivystyksen eriyttämistä siten, että pieneläimet ja maataloilla hoidettavat isoeläimet hoitaa pääasiassa eri henkilökunta.

Yhteistoiminta-alueen pieneläinpäivystys on tällä hetkellä järjestetty yhteistyössä lähikuntien kanssa ja sitä hoitaa yksityinen pieneläinklinikka Eläinsairaala Evidensia Vettori. Raison osuus yhteisestä pieneläinpäivystyksestä on 10 % (0,1 htv). Hyötyeläin- ja hevospäivystys hoidetaan yhteistyössä Uudenkaupungin ympäristöterveydenhuollon valvontayksikön kanssa. Päivystysaika on arkisin klo 16:sta seuraavaan aamuun klo 8:aan ja viikonloppuisin perjantai-iltapäivästä klo 16:sta maanantaiaamuun klo 8:aan. Päivystyspuhelinnumero pieneläinpäivystyksessä on 0600 12444 ja hyötyeläinpäivystyksessä 0600 041451.

8.4 Laboratoriopalvelut

Nykyään on saatavissa monenlaisia laboratoriopalveluita Suomessa ja ulkomailla. Maitonäytteitä lähetetään tutkittavaksi mm. meijereiden kautta. Lemmikkieläinten perusnäytteitä pystytään tutkimaan kaupungin eläinklinikalla. Lisäksi näytteitä lähetetään mm. Vetlabiin (Tampere), Movetiin (Kuopio), Patovetiin (Helsinki) ja Labokliniin (Saksa). Elintarvikenäytteet viedään Eurofins-laboratorioon (Raisio) ja sinne viedään usein myös siipikarjan salmonellanäytteet. Terveysvalvontaohjelmiin liittyvät näytteet, tarttuvien tautien- epäilynäytteet sekä raadonavaukset lähetetään Eviraan. Tartuntavaarallisen materiaalin lähettämisessä noudatetaan pakkaamisessa ja suojaamisessa erityistä huolellisuutta. Näytteet voidaan tarvittaessa myös toimittaa itse suoraan laboratorioon.

9 LAATU

Aluehallintovirastot ovat vuodesta 2005 lähtien suorittaneet kunnallisen elintarvikevalvonnan auditointeja. Tavoitteena on, että näitä auditointeja laajennetaan koskemaan myös kuntien järjestämää eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaa.

Eläinlääkäripalveluiden käyttäjille pyritään järjestämään asiakaskyselyitä, joissa selvitetään tyytyväisyyttä mm. palvelujen saatavuuteen. Kaupungin järjestämistä palveluista voi antaa palautetta netin kautta.

Eläinlääkäripalveluista tulleet asiakasvalitukset käsitellään tapauskohtaisesti. Kaupungille tulleet korvausvaatimukset käsittelee teknisen keskuksen johtaja. Ennen päätöksen tekemistä pyytää hän eläinlääkäriltä hänen näkemyksensä asiaan. Tarvittaessa konsultoidaan myös kaupungin lakimiestä.

Korvausvaatimusta käsiteltäessä pyydetään tarvittaessa lausuntoa myös Eläinlääkintävahinkojen arviointilautakunnalta. Asiakkaat voivat myös suoraan valittaa Eläinlääkintävahinkojen arviointilautakuntaan. Raisiolla ei ole vastuuvakuutuksia eläinlääkärin toiminnasta aiheutuviin korvausvaatimuksiin.

Valvontatoimista tehdyt hallintovalitukset käsittelee Turun hallinto-oikeus ja muut kantelut ja valitukset se viranomaisen, jolle valitus on osoitettu.

Asiakaspalautteen, mahdollisten valitusten ja mahdollisten aluehallintoviraston tarkastusten ja auditointien pohjalta tehdään korjaavia toimenpiteitä tarpeen mukaan pitkin vuotta. Kerran vuodessa käsitellään vuoden aikana esille tulleet kehittämistarpeet ja suunnataan toimintaa niiden mukaan sekä arvioidaan tämän suunnitelman päivittämistarve.

10 SEURANTA JA RAPORTOINTI

10.1 Annettujen määräysten ja kieltojen noudattamisen valvonta

Annettaessa määräyksiä tai kieltoja tehdään niille asetetun määräajan jälkeen kohteeseen uusintatarkastus, jossa todetaan, onko niitä noudatettu vai ei. Mikäli ei ole, annetaan uusi määräaika tai tilanteesta riippuen tehostetaan annettua kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai teettämishallalla tai pyydetään aluehallintovirastoa tekemään niin.

10.2 VASU-raportointi

VASU-raportointi tehdään Eviran ohjeen ”Ohje kunnalle elintarvikevalvonnan sekä eläinten terveys- ja hyvinvointivalvonnan raportoimiseksi aluehallintovirastoon” (Eviran toimintaohje 11009) mukaisesti.

10.3 Muut viranomaisten pyytämät raportit ja tilastot

Eläinsuojelutarkastuskertomukset ja -päätökset lähetetään välittömästi tai vähintään kuukausittain aluehallintovirastoon ja poliisille.

Terveysvalvontaohjelmien liittymisasiakirjat ja käynneistä syntyneet asiakirjat toimitetaan välittömästi aluehallintovirastoon.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin työt, joista kunta laskuttaa valtiota, laskutetaan neljän kuukauden välein aluehallintoviraston ohjeiden mukaisesti.

Muut viranomaisten pyytämät vuosiyhteenvedot ym. raportit toimitetaan esitettyjen aikataulujen mukaisesti niitä pyytäneille tahoille.

Raporteista ja asiakirjoista otetaan kopiot, joihin merkitään vastaanottaja ja lähettämispäivämäärä.

10.4 Eläintaudeista ilmoittaminen

Eläintaudeista ilmoitetaan, siten kuin kohdissa 7.1.2 ja 7.1.3 on kuvattu.

10.5 Eläinlääkäripalvelujen käytön tilastointi

Sairaskäynnit, pieneläinvastaanottokäynnit ja terveydenhuoltokäynnit tilastoidaan Raision ympäristön – ja rakennusvalvontapalveluiden raporttiin eli tilaus- taulukkoon (Kuntamaisema Oy). Laaditut raportit ja tilastot liitetään tämän suunnitelman toteutumisen arviointiin ja toimitetaan sen yhteydessä vuosittain aluehallintovirastolle.

11 OHJAUS

Suunnitelman laatimiseen on osallistunut kunnaneläinlääkäri.

Suunnitelma viedään Raision kaupungin ympäristölautakunnan terveystarkastajaoston hyväksyttäväksi aina, kun suunnitelma on päivitetty, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein.

Suunnitelman toteutumista arvioidaan seuraavan kerran vuoden 2019 alussa. Tällöin siitä laaditaan arviointiraportti, joka hyväksytään ympäristölautakunnan terveystarkastajaostossa ja toimitetaan niin ikään aluehallintovirastolle. Aluehallintoviraston tehtävänä on arvioida kunnan suunnitelma ja siihen tehtävät päivitykset ja raportoida arvioinnit puolestaan Eviraan.